

XLVIII, 47.1)]. Com hem indicat supra (s. v. *nova*), *novella* fou usat per Lull com a sinònim d'aquest darrer mot en el sentit de 'relació de fets importants o d'històries'. En l'accepció italiana de 'història o narració novelesca més aviat curta' devia ser ben conegut a Catalunya cap a mitjan S. xv com ho prova aquest exemple de *Curial*: «La Güelfa, veent lo seu Curial créixer --- l confortava a devenir millor e major, comtant-li per diverses *novelles* com los hòmens --- moltes vegades de pobra estat vénen a ésser grans homes» (ed. *NCl.* I, 31.8). Recordem que la traducció catalana del *Decameron* de Boccaccio, conegut també amb el títol de *Cent novelles*, fou enllestida l'any 1429.¹⁷ JRoig en el *Spill* [1460] es refereix dues vegades a *cent novelles*: «apòcrif par: / l'anglès en clar / té qu'és canònica / aquella crònica; / es pohesia, / ficta falsa, / com *cent novelles* / als oents belles» (v. 8801), i un cop més: «En casa mia / --- / cascuna sesta / --- / moltes enteses / o s'ho cuydaven; / --- / S'hi ajustaven / --- / Apres jugaven / --- / dir rahons, / de variacions, / i meravelles / de *Cent novelles* / e faccies» (v. 2864). En el *Somni de J. Joan* (fi S. xv) hom parla de «faules i *novelles*» (v. 42), en rima amb *meravelles* com en *Spill*, v. 2864.¹⁸ Forma després reemplaçada per *novella* en pronunciació italiana: *novella* 'història fingida' [Belv. 1805]. Notem *novellar*, usat pel traductor del *Decameron* en el sentit de 'contar novelles': «E girant-se a Pànfilo --- le dix que ab una de les *novelles* donàs principi al *novellar*» (ed. *NCl.* I, 31.6). Són derivats de *novella*: *novelleria*, *novellesc* [adaptació del fr. *romanesque* (1627), per a la història semàntica del qual, veg. K. König, *Zeitsch. f. frz. Spr. u. Lit.* LXI]; *novellescament*, *novelleta*, *novellista*, *novellistic*, *novellística*.

Novellada 'conjunt dels petits d'un animal, dit sobretot dels ocells' [text de 1866 «quant poseu la *novellada* dels ocells cassadors, donau-los un bon mestre» (*DAG.*); Verdaguer, *Canigó* IX; Bosch de la Trinxeria: «l' perdiguer per tot troba aygua; no treu la llengua com en los días calurosos d'Agost, a la *novellada*» (*Recorts d'un Excurs.*, p. 116)]. *Novellament* (ant.) 'novament' [Lull; *Consolat*; 1356 «*novellament nat*» (*DAG.*); doc. de 1440 de Castelló d'Emp. (RLR LXV, 86); 1472 JEsteve]. *Novellar* [1429, veg. supra]. *Novellari* 'els casats fins a un any després del casament' [«són *novellaris*», recollit pel *DAG.* a Beget (Garrotxa)]. *Novelleta* 'noia' [Ss. xv, xvi, *DAG.*]. *Novellejar* 'començar a ésser novell' [usual a Mall.; «Aquesta allota ja *novelleja*» («ja comença a ésser fadrina»), *AlcM*]. *Novelletat* 'novetat' [Ss. XIII-XV: *novelletat* en Arnau de Vilanova (*Obres cat.*, *NCl.* II, 139.2); 1319, 1367; Oliver, *Excitat.*, *NCl.*, 167.1 etc.]. *Novellot*, -ota 'noiet, -a' [recollit al Penedès, *DAG.*]. *Novenc* 'nou, no usat' [Mall., Plana de Vic, *AlcM*].

Novetat: en l'Edat Mitjana trobem normalment *novitat*; *novetat* en Lacav. 1696.¹⁹ Ultra el seu sentit normal de 'qualitat de nou' o 'cosa introduïda o apareguda de poc' [Muntaner, *Cròn.*: «el rey anà visitant sos regnes ---; *novitat* neguna no volc fer» (cap. 102, ed. Col. Pop. Barc. III, 22.24);²⁰ BMetge: «Mas la

gent --- tostemps s'alegra de *novitats* e especialment de *novella senyoria*» (*Somni, NCl.*, 19.7) etc.], va tenir les accepcions de: 'fet o canvi inesperat', 'cosa extraordinària' [BMetge: «Griselda, tremolant per la *novitat* d'aquest fet, respòs ---» (*Valter, NCl.* x, pàgina 24.21); *Curial, NCl.* I, 29.25; *Tirant* (diversos exemples en *DAG.*); Sor Villena, *Vita Chr.*, cap. 20], i 'injustícia, tort, malvestat' [Muntaner: «lo senyor rei de Mallorca --- complangué's a ell [= a son frare] de molts torts e *novitats* que el rei de França li feia a Monpestler --- sí que ensem sobre aquests torts e injúries trameteren llurs missatges en França» (cap. 38, I, 86.19); doc. de 1435: «En Johan Jordi de Lemena lo qual havia fetes certes *novitats* en alguns ciutadans de Barchinona» (*Manual d'Aràits* I, 303)]; pres del ll. *novitas*, -atis 'qualitat de nou', 'innovació', oc. ant. *novetat* i *novitat* amb sentits semblants.

Desnovar (variant ant. *esnovar*) 'netejar els arbres dels rebrots' (usual a Tortosa, *BDC* III, 21, recollit també per *Cost. Manc.*). *Ennovar* 'innovar' (ant.) [1326; 1352]; avui poc corrent per 'fer saber (a algú) una nova o notícia': «quan arribà fou *ennovat* de la mort del seu amic» (*DAG.*). *Ennovellar*, ant.: en l'únic exemple que tenim de 1422 sembla significar 'renovellar': «En la carta per vós presa ajats *ennovellar* ajustat, ço és coses e paraules insòlides e no acostumada de posar --- en la prestació dels homenatges» (Miret i Sans, *Sempre han tingut bech les oques*, Barcelona 1905-6, p. 29). *Enrenovament*: «No li desplaurà mai desimular l'*enrenovament* d'una experiència, sabent endegar l'empenta quan perilla d'esgarrar-se» (Cerdà, *Cont. Cerd.*, 59).

Renovar [«--- *renovar* lo homenatge ---» (S. XIII, *Commemoracions de Pere Albert, NCl.* XLIII-XLIV, 191.14); 'canviar una cosa posant-ne una de nova' (*Spill*, v. 9928); 1507 «*renovar*: novo, renovo, innovo» (Busa-Nebr.); «*renovar* lo caigut: restauro, instauro» (ib.); 1575 «*renovar* o adobar la paret: reficio ---» (OPou, *ThPu.*, p. 12); «*renovar* costums», «*renovar-se* o brotar los arbres» (*DTO.* 1647); «*renovar* una cosa vella» (Lacav. 1696)]. *Renovable* [Lab. 1888], *renovació* [A. Canals; 'usura' en 1507 Busa-Nebr.; «*renovació*, o renovament, obra de renovar» (Lacav. 1696)]; *renovador* [Lab. 1888], *renovament* (de l'arbre) en *DTO.*; *renovament* 'obra de renovar' (Lacav.).

Renou, m. 'usura' (ant.) [fi S. XIII, *VidesR* «quant no serà temps de prestar a *renou*» (P198r2); apareix ben sovint en documents ross.: 1351 (P. Vidal, *RLR* xxxii, 414); 1364 «manlevà flori a xi lbr. (?) e vi dr., los quals li encartà més avant per mig any per xvi lbr. per son *renou* lxxv lbrs.» (Alart, *InuLC*, que té a més exs. de 1329, 1388 i 1351); «Vosaltres vos glorificats / en les vestres iniquitats / en *renous* e en falcies» (citat per *AlcM, Carta del cel*, S. xv)];²¹ oc. ant. *renou*, «sure» (*PDPF*), cast. *renuevo* id. Durant el S. XVI no devia ser corrent en català en aquest sentit: Busa-Nebr. (1507) posa *renovació* com a equivalent de *renuevo* 'usura' de la versió castellana originària.²² i *DTO.* (1647) duu *renou* en el sentit de 'brot nou de l'arbre', significat que és usual avui al País Valencià, Tortosa,